

Co se děje na Kollárce?

Minimální preventivní program (2021-2023)

Základní škola: ZŠ a MŠ Kollárova – škola s rozšířenou výukou informatiky

Motto: „Internet znamená přístup k pramenům,
nedivme se však, že jde často o fata morgánu.“

*Zpracován na základě Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí,
žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j.: 21291/2010-28.*

ÚVOD	1
1. Oblasti rizikového chování	2
2. Vymezení základních pojmů	2
3. Charakteristika školy	2
4. Analýza současného stavu ve škole	3
5. Spolupracovníci programu	4
6. Cíle MPP	5
7. Propagace	5
ZÁVĚR	6

ÚVOD

Nárůst rizikového chování včetně zneužívání návykových látek se týká i populace mládeže a dětí školního věku. Děti, které navštěvují ZŠ, patří k nejohroženější skupině. Je tedy důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky a poskytnout žákům potřebné informace formou, která je přiměřená jejich věku. Z tohoto důvodu i naše škola připravuje a realizuje komplexní program primární prevence rizikového chování včetně primární prevence užívání návykových látek, do kterého je zahrnuto co nejvíce spolupracujících subjektů.

1. Oblasti rizikového chování

- a. Prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření
- b. Prevence šikany - posilování a rozvoj mezilidských vztahů
Prevence projevů xenofobie, rasismu, antisemitismu
- c. Prevence rizikového sexuálního chování a závažných virových onemocnění
Prevence sexuálního zneužívání a týrání - sexuální výchova
- d. Prevence kriminality a delikvence (dle pokynu MŠMT), právní odpovědnost
- e. Prevence záškoláctví
- f. Prevence vzniku poruch příjmu potravy
- g. Prevence virtuálních drog - patologického hráčství a závislosti na počítačových hrách
Prevence bezpečnost na internetu.
Kyberšikana
- h. Agresivní chování a vandalismus
- i. Sekty
- j. Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě

Dále se soustředíme na rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech domácího násilí, týrání a neuzívání dětí, ohrožování mravní výchovy mládeže.

Výše uvedené oblasti rizikového chování se řeší podle:

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MSMT - 21149/2016) a Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (Dokument MŠMT č. j.: 21291/201028).

2. Vymezení základních pojmů

PRIMÁRNÍ PREVENCE – základním principem je výchova ke zdraví a zdravému životnímu stylu, osvojení pozitivního sociálního chování.

EFEKTIVNÍ PRIMÁRNÍ PREVENCE – kontinuální a komplexní programy, které pomáhají žákům čelit sociálnímu tlaku, zaměřené na zkvalitnění komunikace, nenásilné zvládnutí konfliktů, odmítání návykových látek, zvyšování zdravého sebevědomí, zvládnutí úzkosti a stresu apod.

NESPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE – soubor veškerých aktivit, které podporují zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, zájmové, sportovní, volnočasové aktivity a programy, které vedou k dodržování společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti.

SPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE – aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků.

3. Charakteristika školy

Škola se nachází v historickém centru města, což přináší jistá omezení z hlediska technického i stavebního. Na naší škole je I. stupeň částečně rozdělen do malé budovy v Erbenově ulici a částečně s celým druhým stupněm do velké budovy v Kollárově ulici. Škola se nachází blízko autobusových i vlakových spojů, a je proto vhodná i pro dojíždějící z okolních obcí.

Na prvním stupni základní školy je pět běžných a pět specializovaných tříd, které jsou zaměřeny na žáky s výukovými obtížemi. Na druhém stupni jsou čtyři třídy běžné a čtyři třídy specializované.

Základní škola je součástí výchovně vzdělávací soustavy, je zařazena do sítě škol. Výchovně vzdělávací cíle vyplývají z postavení základní školy ve školském systému. Prvořadým úkolem školy je plnění povinné školní docházky a příprava žáků ke studiu na středních školách a učilištích. Zabezpečuje rozumovou, mravní, estetickou, pracovní, zdravotní, tělesnou a ekologickou výchovu v souladu se zásadami humanity, demokracie a vlastenectví. Vyučování probíhá podle vzdělávacího programu ŠVP „S informační technikou učení je hrou“, 1. 9. 2007 (novela 1. 9. 2013).

Ve školním roce 2021/2022 navštěvuje školu celkem 320 žáků. Při škole funguje školní družina a školní klub. Škola nemá vlastní jídelnu, jídlo se dováží ze ZŠ a MŠ Valenty a vydává se ve školní jídelně.

Sociokulturní začlenění žáků by se dalo charakterizovat následujícím způsobem: Máme šest žáků s jinou národností než českou, s podporou asistentů jsou schopni se vzdělávat v českém jazyce. Školu navštěvují romské děti, které mají uvedenu národnost českou, některé z nich jsou v pěstounské péči svých příbuzných. Úplné rodinné zázemí mají asi dvě třetiny žáků, některé děti už můžeme charakterizovat jako ohrožené chudobou. Proto pro vybrané žáky realizujeme obědy zdarma.

Z hlediska volnočasových aktivit škola nabízí sportovní a pohybové hry, školní knihovnu a čtenářský klub, logopedický kroužek, střelecký kroužek, kroužek Zdravé město, kroužek logických a deskových her. Dále nabízíme doučování na 1. stupni (ČJ, M, AJ) a na 2. stupni (ČJ, AJ, M, Fy, Ch). Ve specializovaných třídách je často doučování dle potřeby, bez dělení na předměty.

Ve škole na pozici asistentů pedagoga pracuje sedmnáct asistentů.

Ředitel školy: RNDR Josef HRACHOVEC
 Zástupce ředitele: Mgr. Zdeňka RICHTEROVÁ
 Výchovný poradce: Mgr. Dagmar SKLENÁŘOVÁ
 Školní metodik prevence: Mgr. Lenka KÚHROVÁ
 Koordinátorka inkluze: Mgr. Ilona MÜLLEROVÁ

4. Analýza současného stavu ve škole

Vedení školy ve spolupráci se všemi ostatními pracovníky školy dbá, aby prostředí školy bylo estetické a bezpečné.

Mezi **nejčastější problémy**, které se v průběhu školního roku vyvstávají, patří neplnění školních povinností, časté zapominání pomůcek a věcí souvisejících s výukou, nekultivované chování a slovní vyjadřování, vulgarismy, nadávky, posměšky. O přestávkách se setkáváme s problémy, které souvisí s nedodržováním dohodnutých pravidel chování a jednání, vandalismus na školním majetku, drobné fyzické potyčky. Zaznamenáváme rovněž překračování hranic slušného chování vůči dospělým, zejména na verbální úrovni. V souvislosti s opatřeními proti šíření nemoci Covid 19 jsme se mnohokrát setkali s ignorováním či dokonce s odmítáním plnění dohodnutých pravidel.

Škola eviduje i případy záškoláctví. Díky pečlivé evidenci v třídních knihách a řádně kontrolovaných omluvenkách v žákovských knížkách se daří tyto případy odhalovat a následně řešit. Mimo školu se pak objevují problémy, které se přenášejí i do života školy. Problémy souvisí s pohybem dětí na sociálních sítích, objevuje se kyberšikana, vandalismus, kouření.

Důsledkem omezení školní docházky od března 2020 se projevilo větší množství dětí s psychickými problémy, snažíme se zachytit co nejvíce případů. Dále je pak směřujeme k vyhledání odborné pomoci.

Mezi **slabé stránky** řadím poměrně špatné zkušenosti učitelů při komunikaci s OSPOD případně s jinými institucemi. Také nepřítomnost vlastního psychologa je pro naše žáky a učitele velkým hendikepem.

Mezi **silné stránky** by mělo patřit množství akcí, exkurzí, setkání a preventivních programů, které by byly školou realizovány. V souvislosti s omezením (Covid) jsme bohužel museli ustoupit z našich plánů, ale doufáme, že se postupně ke všem aktivitám znovu vrátíme. Další silnou stránkou je i samostatný předmět (součást ŠVP) – Rodinná výchova patřící do oblasti Výchova ke zdraví a zdravému životnímu stylu, který je vyučován v 7., 8. a 9. ročníku s časovou dotací 1 hodina týdně. Předmět vymezuje základní okruhy, kterými se dá na žáky preventivně působit a pomáhá jim v orientaci na poli lidského zdraví v úrovni tělesné, sociální, psychické, spirituální.

Silnou stránkou je také jednotné působení celého pedagogického sboru na problematiku žáky, učitelé spolu navzájem komunikují a jsou schopni profesionálně řešit konkrétní situace.

Škola pracuje zejména na úrovni primární prevence, primární specifické i nespecifické prevence (*využití volného času dětí* – kroužky a doučování), nabídka kulturních akcí pořádaných školou, výletů, exkurzí, besed, třídnických hodin.

Škola zajišťuje další vzdělávání pedagogických pracovníků, metodicky prevence, průběžně sleduje a vyhodnocuje rizikové situace, provádí šetření v oblasti negativních jevů a zaujímá konkrétní stanoviska k zamezení pokračování rizikových aktivit.

Škola rovněž poskytuje prostřednictvím výchovné poradkyně konzultace jak žákům, tak jejich zákonným zástupcům.

Smysluplné trávení volného času se nabízí dětem i ve školním klubu a školní družině. Cílem školy jakožto celku je výběr takových aktivit a činností, které přispívají k utváření bezpečného klimatu jak pro žáky školy, tak pro její zaměstnance.

Škola zajišťuje průběžný dohled nad žáky ve všech prostorách, a to od okamžiku vstupu do prostor školy po celou dobu výchovně vzdělávacího procesu. Škola má zajištěnu vzájemnou zastupitelnost pedagogických pracovníků vykonávající dohled nad žáky. Škola zajišťuje dohled nad žáky i v době konání akcí souvisejících se školním vzděláváním. Žáci jsou opakovaně poučováni o dodržování bezpečnosti, poučení je zapsáno do TK.

Nejdůležitějším prvkem primární prevence je VZTAH. Učitel by měl a priori pracovat na vytváření dobrého vztahu s každým dítětem jednotlivě. Když si vytvoří k dítěti kladný vztah a respektuje ho, je i dítě následně motivováno akceptovat to, co říká učitel.

Třídní učitelé mají vždy jednu hodinu v měsíci vyhrazenou pro řešení aktuálních otázek týkajících se života třídy, skupiny. Náplní hodin jsou stmelovací aktivity, aktivity směřující k posílení soudržnosti kolektivu a k řešení problematických situací. Třídní učitelé mapují školní prospěch, chování, věnují se motivaci slabších žáků, analyzují školní práci a úspěšnost vzhledem k individuální normě žáků, pomáhají dětem se sebehodnocením, které je rozpracováno v žákovských knížkách. Podporují žáky v diskuzi, sdílení se, výměně názorů. Snaží se pozitivní motivací vést žáky k co nejlepší práci.

5. Spolupracovníci programu

5.1 V rámci školy

- a. Vedení školy – ředitel, zástupkyně
- b. Výchovná poradkyně
- c. Metodická prevence
- d. Koordinátorka inkluze
- e. Třídní učitelé
- f. Ostatní pedagogičtí pracovníci školy vč. asistentek pedagoga
- g. Provozní zaměstnanci

5.2 Další mimoškolní odborníci a organizace

- a. Pedagogicko-psychologická poradna Prostějov
- b. Oblastní metodik prevence při PPP
- c. Speciální pedagogické centrum SPC Prostějov, Olomouc
- d. Školský odbor města Prostějova

- e. Policie ČR Prostějov
- f. Hasiči Prostějov
- g. UP Olomouc – prevence v oblasti E-bezpečí
- h. ICM při CMG Prostějov
- i. Podané ruce Prostějov

6. Cíle MPP

Cílem prevence na škole je ve spolupráci s rodiči a ostatními institucemi formovat osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se a činit správná rozhodnutí. Osobnost, která si bude vážit svého zdraví, bude si umět organizovat svůj vlastní volný čas a bude umět zvládat sociální dovednosti.

a) Krátkodobé cíle směřují k aktuálně vzniklým problémům a snaze zabránit jejich další dalšímu rozšiřování a pokračování.

b) Dlouhodobé cíle směřující žákům prvního i druhého stupně: aktivity, které vedou k posílení vztahů, sociální soudržnosti, posilují složky lidského zdraví.

V dlouhodobém horizontu si škola klade za cíl vzdělání pedagogů v oblasti problematiky třídních kolektivů, třídního klimatu a vztahů. A nebezpečí internetu.

Plnění cílů u žáků 1. stupně má na starosti především třídní učitel. S jednotlivými tématy se děti seznamují v hodinách prvouky, přírodovědy, vlastivědy, výtvarné a tělesné výchovy.

Na 2. stupni se s tématy z oblasti prevence pracuje v předmětech rodinná výchova, péče o dítě, občanská výchova, přírodopis, chemie, dějepis, český jazyk a literatura, výtvarná a tělesná výchova, informatika.

Pedagogové se snaží poskytnout žákům co nejvíce informací v rámci prevence kouření, pití alkoholu, šíření šikany (fyzické, verbální, kyberšikany).

Konkrétně budou během dvou let realizovány programy:

duševní zdraví, nebezpečí internetu a kyberšikana pro celý 2. stupeň a projektový den s první pomocí ve spolupráci s městem Prostějov. Dále budou mít vybrané třídy aktivní besedy s policií a hasiči.

Dlouhodobým cílem na naší škole je snaha o minimalizaci ničení majetku, což se snažíme realizovat důsledným dodržováním dohledů nad žáky a cíleným šetřením vzniklých událostí.

Tabakismus a jiné dostupné návykové látky jasně vymezuje školní řád.

Jednotlivé realizované programy odpovídají věku žáků, zachycují většinu dětí, slouží k získávání relevantních sociálních dovedností potřebných pro život, využívají pozitivní modely a berou v úvahu místní specifika. V našem městě se jedná zejména o snadnou dostupnost alkoholických nápojů, tabákových výrobků a bohužel i jiných návykových látek.

Důležitým prvkem v oblasti prevence je spolupráce s rodiči. Rodičům jsou nabídnuty konzultační hodiny, možnost návštěv ve škole i v samotné výuce a dvakrát ročně třídní schůzky. Škola klade důraz na otevřenost a vzájemnou spolupráci.

7. Propagace

MPP je umístěn na webových stránkách školy, ve sborovně, u ředitele školy, u paní zástupkyně. Na vyžádání je u výše uvedených osob k nahlédnutí.

8. Evaluace

Evaluace MPP bude vypracována na konci školního rok 2021/2022 .

ZÁVĚR

Škola se snaží svojí dlouhodobou preventivní strategií aktivity plánovat a uskutečňovat tak, aby byly smysluplné a realizovatelné, odpovídaly kulturním, sociálním a místním specifikům a naplňování klíčových kompetencí. Zajišťuje informovanost žáků, vede žáky k přijetí zodpovědných rozhodnutí za své zdraví ve všech jeho rovinách. Snaží se odhalovat a snižovat výskyt sociálně patologických jevů, zvyšovat schopnosti žáků činit zodpovědná rozhodnutí, podporuje zdravý životní styl. Vedení školy podporuje spolupráci všech členů pedagogického sboru v oblasti prevence.

Zpracoval: Mgr. Lenka Kůhrová - školní metodik prevence

Schválil: RNDr. Josef Hrachovec - ředitel školy

V Prostějově: dne 15. 9. 2021